

Hac Dairesi Başkam Mehmet Zeki ARSLAN:

“Hacılarımıza Daha İyi İmkânlar Sunabilmenin Gururunu Yaşıyoruz”

◆ Sayın Başkan! 1996 yılı hac organizasyonunun kısa bir değerlendirmesini yapabilir misiniz?

1996 yılı hac mevsiminde, Mekke, Medine ve Cidde de Diyanet İşleri Başkanlığı organizasyonunda ve A-Gurubu seyahat acentalarında olmak üzere toplam 2348 görevliyle hizmet ettik. Hac idare Merkezi, Kiralama, Karşılama, Protokol Basın, Kayıp ve cenaze, otobüs kiralama ve Pasaport gibi ekiplerimizle bu sene hacılarımıza, en iyi şekilde hizmet sunabilmek için elimizden gelen gayreti gösterdik.

Bu sene diğer senelerden değişik olarak, Suudi Arabistan devleti, Türk hacılarının birlik ve beraberlik içinde çok güzel organize olmaları sebebiyle ilk defa “Tereddükiye” diye Arafat’tan Müzdelife’ye inişle ilgili bir program tatbik ettiler. Yani Arafat’tan inişteki 9’uncu yolun sol tarafı, iki şerit halinde, Türk hacılarına tahsis edildi. 250 otobüsle akşam namazından sonra saat yedide başlayan intikalde Diyanet hacıları, A-grubu seyahat acentası hacıları, Avrupa’dan gelen hacılar, Avrupa’daki ve Amerika’daki müslümanlar, yekûn 130 bin kişilik bir hacı, 23.30’da Müzdeife’ye indirildi. Tereddükiye sadece Türk hacılarına deneme mahiyetinde yapıldı. Türk hacılarındaki muvaffakiyete göre diğer hacılara da önümüzdeki senelerde tatbik edilecek.

◆ Tereddükiye’yi biraz daha açar mısınız?

Yol ayrımı yapıldı. Dokuzuncu yolun sol tarafı, sağ tarafından ayrılarak büyük banketlerle kapatıldı. Yani sağ taraftan sol tarafa geçişi önlemek üzere kapatıldı. Belirli duraklar yapıldı. Belirli duraklardan hacılar binmek suretiyle müzdelife’ye geldi. Aynı şekilde müzdelife’de de duraklar var, hacı hangi durakta bindiyse o durağın numarası karşısında indirildi ve otobüs beklemeden devam etti. Yani otobüsün inişi ve çıkışı 20-25 dakika içinde gerçekleşti.

◆ Bu usulü niçin ilk önce Türk hacılarına denemeyi uygun gördüler, özel bir sebebi var mı?

Arabistan yetkililerinin bu tatbikatı önce bizde denemelerinin sebebi; Türk Milleti olarak organize olduğumuzdan, Diyanet İşleri Başkanlığı hacıların organize şeklinin çok güzel olmasıdır. Biz de bu işte en iyi şekilde muvaffak olduk. Ayrıca bu sene değişik olarak yapmış olduğumuz uygulamaları gözönüne getirecek olursak, yine geçen senede olduğu gibi Türk hacıları, Diyanet hacıları olarak iki bölgede toplanıldı Mekke’de. Mesfele bölgesinde ve Mahbesül - Cin’de.

◆ Medine’de kiralanan evlerin çok dağınık olduğu, bu dağınıklığın hacılar arasında huzursuzluğa yol açtığı gözlemlendi bazı hacılarıyla yaptığımız görüşmelerde. Nereden kaynaklanıyor bu? Evlerin yapısı mı dağınık?

Evleri biraz geç kiralamaya başlamamız sebebiyle Medine’de ev bulmakta zorluk çektik. Bu sebeple de hacılarımızı belli bir bölgeye toplayamadık. Ama gelecek senelerde yapılan yeni binalarda hacılarımızı Mekke’de olduğu gibi Medine’de de bir bölgeye toplamaya gayret edeceğiz. Belki Medine’deki evler biraz dağınık ama Mescidi Nebevi’ye olan bu uzaklık bir kilometrenin dışına hiç bir zaman çıkmadı. Servis otobüsleriyle de hacılarımız Ravza’ya kadar götürüldü. Bu yıl ilk defa Medine’de evlerle Harem(Ravza) arasında , Mekke’de de Harem ile evler arasına servis otobüsleri konuldu.

◆ Ring otobüsleri gece saat 23,00 (1 l)’den sonra sefer yapmadılar Mekke’de ve bu da hacılar arasında huzursuzluklara neden oldu. Bu konudaki görüşlerinizi alabilir miyim?

Büyük otobüslerle çalışma saatlerini bu sene saat 24.00’te (12’) kadar çıkardık. 12’ye kadar olan zaman içinde hacıların tamamı evlerine çekiliyor. Bu saatlerde çalışan otobüsler boş gidip geliyor. Otobüslerin her saati de belli bir paraya karşılık tutuluyor. Bu boşa gidiş gelişlerde yani gece 12.00- 03.00 ve gündüz 10.00 ila 15.00 saatleri arasında otobüsleri dinlendirdik. Gündüz Saat 10.00-13.00 arasında şiddetli sıcak olduğundan hacıların dışarı çıkmasına pek taraftar değiliz. Çünkü bu saatlerde hacılar, güneş çarpmasına maruz kalıyorlar. 11.00-12.00 saatleri arasında otobüsler ye- terliydi. Ama hacılarımız maalesef “sen bineceksin ben bineceğim” diye birbirleri ile kavga ettiğinden bu saatlerde de bir sıkıntı yaşandı. Halbuki herkes sıraya girmiş olsa, bu izdiham yaşanmaz. Bu yıl diğer yıllardan fazla olarak 31 tane otobüs çalıştı. Bu otobüsler de devamlı ring seferi yaptılar. Öyle an geldi ki namaz vaktinde otobüsler ağzına kadar doldu. Ama bir saat aradan sonra otobüsler boş gidip gelmeye başlıyorlar. Halbuki Harem’den yarım saat ya da 1 saat geç çıkılsa hiç telaşa, sıkıntıya meydan verilmeden bu hizmetler yürütülecektir.

1996 yılındaki hac mevsiminde her şeyiyle, (bizim kanaatimizce) en güzel hizmet yapıldı. Devletimizin, milletimizin şanıma yakışır bir hizmet verildi. Bu hizmette de muvaffak olunduğu kanaatindeyiz. Ufak tefek arızalar olsa da bu seneki organize geçen yıllara nazaran çok daha güzel oldu. Biz de her geçen yıl daha güzel hizmet vermenin yollarını arayacağız.

◆ Bu yıl ilk defa getirdiğiniz yenilikleriniz var mı?

Bu yıl Türk hacıları yanlarında getirdikleri eşyalarına hiç dokunmadılar. Tuttuğumuz hamallar vasıtasıyla Mekke’de ve Medine de kaldıkları odalarına kadar eşyalarını taşıttık. Bu da yoldan yorgun gelen hacıların rahatı ve sıkıntıya düşmemesi yönünden güzel bir çalışmaydı. Hacılarımızdan bu konuda büyük takdir aldık.

Bunun yanında karşılama ekiplerimizin geçen senelerdeki birikimleriyle elde ettikleri tecrübeleri sayesinde, en ufak bir sıkıntıya meydan vermeden hacılarımız yerlerine yerleştirildi. Evlere intikalde bilgisayardan da faydalandık. Hacı daha Mekke’ye, Medine’ye varmadan kafile başkanları hangi hacının hangi evde, hangi katta, hangi odada kalacağını, bilgisayarın vermiş olduğu yerleştirme planlarından öğrendiler. Böylece evlere yerleştirmede herhangi bir sıkıntı yaşanmadı.

◆ Tutulan evlerde hacılar’ın yatıp-kalkması bakımından bir sıkışıklık yaşandı mı?

Evlerde bu sene 3 metrekareye bir insan düştü. Buna rağmen sıkışıklık yaşandığı konusunda bazı duyumlar aldık. Gelecek sene inşallah daha geniş tutacağız. Bunun yanında Ha- rem'e biraz daha yakın yerlerden ev tutmaya çalışacağız.

◆ Sağlık hizmetleri hakkında nelere söyleyebilirsiniz?

Bu sene 236'sı Mekke Sağlık Ekibinde 163'ü Medine Sağlık Ekibinde olmak üzere toplam 399 kişilik bir ekiple sağlık hizmeti verildi. Sağlık hizmeti Türkiye şartlarına ve dünya şartlarına göre yapılan standartların çok üstündedir. Çünkü öyle an geldi ki, bir sağlık ocağında, günde 400-500 hacıya bakıldı.

Bunun yanında Medine'de yeni bir hastane açtık. Bu hastane merkezi bir yerde olduğundan kendi vatandaşlarımızın dışında diğer devletlerden gelen hacıların ve hatta Arap- lardan bile gelen hastaların tedavisi yapıldı. Hatta orada çalışan işçilerimizin veya Suud vatandaşlarından bazılarının çocuklarının sünneti de yapıldı. Hiç ayırım yapılmadan müracaat eden herkese Mekke' ve Medine'de hizmet edildi. Arafat ve Mina'da sağlık ekipleri kurduk. Arafat'ta yapmış olduğumuz çalışmalardan Suud Devleti memnun kaldığı için kendilerine ait Arafat'ta 4, Mina' da ise 2 tane sağlık ocağını bizim doktorlarımıza tahsis ettiler. Arafat'ta ve Mina'daki sağlık hizmetleri standartların üstündeydi. Yapılan bu hizmetler insan gayretinin üstünde bir çalışmadır.

◆ Bazı hacılar, sağlık personelinin kendilerine sert ve kırıcı davrandıklarını söylediler. Size de geldi mi bu tür şikayetler?

Çok nadir olan bir şey bu. Olduđunu da pek tahmin etmem. Yalnız şöyle olabilir. Bir doktor günde 300-400 kişiye bakıyor. Yani oniki saatlik bir nöbet içerisinde 300-400 kişiyi muayene ediyor. O insandaki stres durumunu da hesaba katmak lazım.

Bu arada tabii hacılar, "önce ben muayene olacağım" gibi hakka riayet etmeden öne geçmeye çalışıyorlar. Bu durumda belki müdahale edilmiştir. Müdahale biraz yüksek perdede olunca hakaret ya da bağırma şeklinde yorumlanıyor. Ben şahsen kasti olarak hiçbir hacıya hakaret edileceği kanaatinde değilim.

◆ Bu yıl hacıların yaş ortalamasının geçen yıllara oranla düştüğü (gençleştiği) müşahade edildi. Sizce bunun nedeni ne olabilir?

Yaş ortalaması nisbeten inmektedir, ama yine de 55 yaşları arasında. Yani gençler var ama halen 55 yaş ortalamasını geçemedik.

◆ Bu sene hacda kaç kişi vefat etti? Vefat sebepleri nelerdi?

A-Grubu Seyahat Acentala- rını dahil etmiyorum. Türkiye'den ve Avrupa'dan gelen Diyanet hacıları 50 binin üzerindeydi. Buna karşılık Allah'a şükürler olsun vefat eden hacı yekünü 45 kişidir, Bunların ekserisi de yaşlı ve kronik hastalık sahibi kimselerdi. Türkiye'deki hastalıkların nüksetmesi neticesinde kalp, böbrek ve diğer hastalığı olan kişiler vefat ettiler.

Bu arada Bursa hacılarımızdan iki kişi Medine'den Mekke'ye gelirken, trafik kazasında hayatını kaybettiler.

Not: Bir örnek: Adı Soyadı Hilmiye GÜLER, Frankfurt 4. Kfile 4.Gurup hacılarından. Baba adı: Ilyas, Doğum Yeri: Aydın, Doğum Tarihi: 1942, Kocasının Adı-Soyadı: Rüştü GÜLER, Kfile Başkanının Adı Soyadı: Şadi YILMAZ, Kalp yetersizliği sebebiyle Melik fehd Hastanesine kaldırılmış. Kocası da hacda. 21. 04. 1996 pazar günü vefat etmiş. Hastanede bulunduk. Allah cümlesine rahmet etsin.

◆ Bu yılki hac hizmetlerinin geçen yıllarla bir kıyaslamasını yapabilir misiniz?

Geçen yıllara göre daha iyi bir organize, Arafat'la ilgili inişteki sıkıntıların ortadan kalkması var. Bir de her sene tecrübe ediniliyor, ona göre tedbirler alınıyor. Bu tedbirler sayesinde hacıya, imkan nisbetinde oranın şartlarına göre en rahat, en güzel şekilde haccını yapması sağlanıyor.

◆ Hacılara Mekke ve Medine'de yemek vermek için bir çalışmanız var mı?

Hacılara yemek vermeyi çok düşündük. Ancak 50 bin kişiye üç öğün yemek vermek, çok büyük sıkıntıları da beraberinde getirir, Bu yemekler nerde pişecek, o kadar tabağı nereden bulacaksınız? Oranın şartlarına göre büyük bir sıkıntı. 1977 Hac organizesinde belli bir miktarda yemekli hacı kaydı yapmaya çalışacağız. Bir anda 5 ile 10 bin kişiye yemekli hizmet vermeyi düşünüyoruz. Yahutta oradaki lokantalarla anlaşp, onlara lokantalardan belli bir fiş karşılığında yemek vereceğiz. Pazarlık yapacağız ve ona göre maliyet hesabını yapıp, yemekli gitmek isteyenlere yemek vermeye çalışacağız.

◆ Kota gelecek yıl da uygulanacak mı?

Kota hususunda bizim görebildiğimiz kadarıyla bir gelişme yok. Suudi Arabistan devletinin bunu rahatlatacağı yönünde bir işaret de yok. Bunun yanında Harem'de , Ravza'da, Arafat , Mina ve Müzdelife'deki sıkışıklığı görünce kotayı kaldırmayacaklardır.

1996 yılındaki hac mevsiminde her şeyiyle, (bizim kanaatimizce) en güzel hizmet yapıldı. Devletimizin, milletimizin şanına yakışır bir hizmet verildi. Bu hizmette de muvaffak olunduğu kanaatindeyiz. Ufak tefek arızalar olsa da bu seneki organize geçen yıllara nazaran çok daha güzel oldu. Biz de her geçen yıl daha güzel hizmet vermenin yollarını arayacağız".

• • •

Çok teşekkürler ediyorum Sayın Başkan. Okuyucularımızın çok açık bir şekilde gördükleri gibi, her şeyi açıkça sordum ve sağ olun Siz de hiç yüksünme- den açıkça cevap verdiniz. Ben de yakinen şahit oldum ve hacılarımızla konuştum nasıl geçtiği konusunda bu yılki haccın. Hacılarımızın söyledikleri çok itibarlı ifadeleri yazmadım da, yavaşlıkları ve onlara göre aksaklıkları yazdım. Binde bir hacımız söyledi bunları ama gelecek yıllardaki organizeler için ışık tutacaktır.

Şunu açık yüreklilikle ve iftiharla ifade edeyim ki, organize mükemmel. Ancak ileri, daha ileri neler yapılabilir? Bunun düşünce ve heyecanında olduğunuzu görmek, çok güzel...